

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра фінансів і кредиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

/Роман ГРЕШКО/

від «27» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«РИНОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ, ІНСТРУМЕНТІВ І ТЕХНОЛОГІЙ»

обов'язкова

Освітньо-професійна програма:	Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціальність:	D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Галузь знань:	D «Бізнес, адміністрування та право»
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Факультет:	економічний
Мова навчання:	українська

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Ринок фінансових послуг, інструментів і технологій» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право», затвердженої рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 28.04.25 року, протокол № 5, та введеної в дію наказом ректора № 164 від 01.05.25 р.

Розробник: **Грубляк Оксана Михайлівна**, доцент кафедри фінансів і кредиту,
кандидат економічних наук, доцент

Викладач: **Грубляк Оксана Михайлівна**, доцент кафедри фінансів і кредиту,
кандидат економічних наук, доцент

Погоджено з гарантом ОП **Віолетта ХАРАБАРА**

Затверджено на засіданні кафедри фінансів і кредиту

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Завідувач кафедри **Петро НІКІФОРОВ**

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова методичної ради **Ірина НИКИФОРАК**

Мета навчальної дисципліни: формування у здобувачів комплексного розуміння системи взаємозв'язків з приводу купівлі-продажу, розподілу і перерозподілу фінансових інструментів між сферами економіки, теоретичних знань та практичних навичок щодо специфічної сфери грошових відносин, які виникають у процесі руху фінансових ресурсів між державою, юридичними та фізичними особами за допомогою спеціалізованих фінансових інститутів та технологій.

Пререквізити. Освітня компонента «Ринок фінансових послуг, інструментів і технологій» відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми слухається здобувачами освіти в першому семестрі першого року навчання.

Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» та галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право» вивчення дисципліни «Ринок фінансових послуг, інструментів і технологій» сприяє формуванню наступних компетентностей та програмних результатів навчання:

Програмні компетентності:

Інтегральна. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в процесі професійної діяльності або навчання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, що передбачає проведення досліджень або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Здатність працювати в міжнародному контексті.

СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК10. Здатність використовувати сучасні інформаційні, фінансові технології, методи та прийоми для ухвалення оптимальних рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Програмні результати навчання:

ПРО2. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПРО3. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПРО4. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР05. Вільно спілкуватися іноземною мовою усно і письмово з професійних та наукових питань, презентувати і обговорювати результати досліджень.

ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними.

ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

ПР14. Ухвалювати результативні фінансові рішення шляхом використання аналітичних інструментів, програмних застосувань та технологій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Опис навчальної дисципліни

Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			Кредитів	Годин	лекції	Практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	5	150	14	30	-	-	106	-	екзамен

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
Змістовий модуль I. Інституційне забезпечення функціонування ринку фінансових послуг, інструментів і технологій													
Тема 1. Ринки фінансових послуг і капіталів	18	2	4	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Фінансові послуги, інструменти і технології банківських установ	18	2	4	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Фінансові послуги, інструменти і технології ринку небанківських фінансових установ	18	2	4	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Фінансові послуги, інструменти і технології грошового й валютного ринку	18	2	4	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-
Разом за ЗМ I	72	8	16	-	-	48	-	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль II. Фінансові послуги на ринку капіталів													

Тема 5. Фінансові послуги, інструменти і технології фондового ринку	18	2	4	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Діяльність професійних учасників ринку капіталів	18	2	4	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Фінансові послуги, інструменти і технології управління ризиками	18	2	4	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Державне регулювання і саморегулювання ринків фінансових послуг та капіталів	14	-	2	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Разом за ЗМ II	68	6	14	-	-	48	-	-	-	-	-	-
Підготовка та виконання МКР	10	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Усього годин	150	14	30	-	-	106	-	-	-	-	-	-

Тематика лекційних занять з переліком питань

п/п	Назва теми з основними питаннями
1	<p>Тема: Ринки фінансових послуг і капіталу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Передумови формування та етапи розвитку ринку фінансових послуг та капіталу в Україні, функції, принципи 2. Визначення суті фінансової послуги. Класифікація фінансових послуг і фінансових операцій 3. Характеристика фінансових інструментів та технологій
2	<p>Тема: Фінансові послуги, інструменти і технології банківських установ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення банків та банківської справи. Банківська система України 2. Фінансові інструменти НБУ 3. Валютні інтервенції як інструменти НБУ 4. Міжнародні резерви НБУ
3	<p>Тема: Фінансові послуги, інструменти і технології ринку небанківських фінансових установ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансові послуги, інструменти фінансових компаній 2. Діяльність інвестиційних фондів 3. Хедж-фонди як альтернативна форма інвестування капіталу 4. Колекторські компанії на ринку фінансових послуг 5. Рейтингові агентства як учасники ринку фінансових послуг
4	<p>Тема: Фінансові послуги, інструменти і технології грошового й валютного ринку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Механізм дії ощадного (депозитного) сертифіката банку 2. Конверсійні операції на валютному ринку та їх класифікація 3. Основні процентні ставки: LIBOR, SOFR, UIRD та їх роль у фінансових розрахунках 4. Валютна позиція та механізм здійснення процентного арбітражу 5. Сучасні технології валютного ринку
5	<p>Тема: Фінансові послуги, інструменти і технології фондового ринку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні види фінансових послуг фондового ринку 2. Емісійна діяльність на фондовому ринку 3. Первинна публічна пропозиція акцій (IPO) 4. Лістинг цінних паперів

	5. Технологія торгівлі цінними паперами 6. Фондові індекси. Індекси українського фондового ринку
6	Тема: Діяльність професійних учасників ринку капіталів 1. Види професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках 2. Механізми підтримання ліквідності організованого ринку капіталів 3. Депозитарна система України: структура та учасники. Діяльність депозитаріїв на фондовому ринку 4. Електронний облік цінних паперів 5. Клірингова діяльність на ринку капіталів
7	Тема: Фінансові послуги, інструменти і технології управління ризиками 1. Суть та види фінансових ризиків. Методи управління фінансовими ризиками 2. Ризик у процесі прийняття управлінських рішень у фінансовій сфері 3. Фундаментальний і технічний аналіз ринку капіталу 4. Інформаційні агентства та їх значення для ринку капіталу

Тематика практичних занять з переліком питань

п/п	Назва теми (питання/завдання)
1	Тема: Ринки фінансових послуг і капіталу 1. Охарактеризуйте структуру фінансового ринку України, визначте роль ринків фінансових послуг та капіталу в її складі. 2. Поясніть основні функції ринку фінансових послуг, наведіть приклади їх реалізації в Україні. 3. Проаналізуйте ключові особливості ринку капіталу, відмінності між ринком цінних паперів і ринком позичкового капіталу. 4. Наведіть приклади фінансових послуг, що надаються на сучасному ринку, класифікуйте їх за видами та критеріями. 5. Розкрийте зміст поняття «фінансові інструменти», наведіть приклади та охарактеризуйте їх роль в операціях на ринку.
2	Тема: Ринки фінансових послуг і капіталу 1. Порівняйте банківські та небанківські фінансові установи за функціями, послугами та правовим регулюванням. 2. Оцініть значення інтеграції України до європейського фінансового простору для розвитку ринків фінансових послуг. 3. Проаналізуйте вплив воєнного стану на розвиток ринків фінансових послуг в Україні. 4. Визначте основні тенденції цифровізації ринків фінансових послуг, охарактеризуйте фінансові технології, що застосовуються. 5. Підготуйте короткий огляд сучасних фінансових посередників, їхніх функцій і ролі у забезпеченні руху фінансових ресурсів. 6. Розгляньте нормативно-правову базу, що регулює ринок фінансових послуг в Україні, охарактеризуйте основні закони та підзаконні акти.
3	Тема: Фінансові послуги, інструменти і технології банківських установ 1. Охарактеризуйте структуру ринку банківських послуг в Україні. Визначте основні види банківських установ, що надають банківські послуги. 2. Поясніть відмінність між банківськими послугами та банківськими операціями. Наведіть приклади кожної категорії. 3. Проаналізуйте роль банківських послуг у забезпеченні економічного розвитку країни. Які послуги мають найбільше значення для бізнесу? 4. Класифікуйте банківські послуги за різними ознаками (наприклад, за типом клієнта, економічним змістом, формою надання тощо).

	<p>5. Порівняйте традиційні та нетрадиційні банківські послуги, наведіть приклади нетрадиційних для України.</p> <p>6. Опишіть механізм надання кредитно-депозитних послуг. У чому полягає особливість цих послуг для фізичних та юридичних осіб?</p>				
4	<p>Тема: Фінансові послуги, інструменти і технології банківських установ</p> <p>1. Розкрийте суть розрахунково-платіжних послуг банків. Яке значення вони мають для підтримки фінансової дисципліни?</p> <p>2. Ознайомтеся з функціонуванням однієї з діючих платіжних систем в Україні (наприклад, Приват24, Монобанк, НПС «Простір») і зробіть її короткий огляд.</p> <p>3. Підготуйте коротку довідку про платіжні системи, створені небанківськими установами в Україні (наприклад, GlobalMoney, LeoPay, WayForPay).</p> <p>4. Охарактеризуйте особливості валютно-обмінних операцій банків з вільно- та частково конвертованими валютами. Наведіть приклади.</p> <p>5. Поясніть, у чому полягає суть конверсійних операцій банку, і які чинники впливають на їх дохідність.</p> <p>6. Проаналізуйте графік динаміки валютного курсу (пари валют на вибір) за останні 3–5 років. Які тенденції простежуються?</p> <p>7. Поясніть значення банківських технологій для розвитку сучасного банкінгу. Наведіть приклади використання цифрових рішень в банках України.</p> <p>8. Дослідіть функціональні можливості сучасного необанку (Monobank, izibank, sportbank). Які послуги він пропонує, і чим відрізняється від традиційного банку?</p>				
5	<p>Тема: Фінансові послуги, інструменти і технології ринку небанківських фінансових установ</p> <p>1. Охарактеризуйте поняття небанківських фінансових установ.</p> <p>2. Назвіть основні функції та роль НБФУ у фінансовій системі України.</p> <p>3. Класифікуйте види небанківських фінансових установ, надаючи коротку характеристику кожного виду (страхові компанії, ломбарди, кредитні спілки, фінансові компанії, лізингові компанії, факторингові компанії, тощо).</p> <p>4. Порівняйте банки та небанківські фінансові установи: у чому їхні спільні риси та ключові відмінності?</p> <p>5. Складіть таблицю:</p> <table border="1" data-bbox="260 1294 1477 1335"> <thead> <tr> <th data-bbox="260 1294 472 1335">Вид НФУ</th> <th data-bbox="472 1294 794 1335">Основні послуги</th> <th data-bbox="794 1294 1177 1335">Ліцензійні вимоги</th> <th data-bbox="1177 1294 1477 1335">Орган нагляду</th> </tr> </thead> </table> <p>6. Розкрийте суть та функції страхових компаній. У чому полягає їхня економічна доцільність?</p> <p>7. Дослідіть діяльність МФО в Україні: переваги та ризики їхньої роботи для споживачів.</p>	Вид НФУ	Основні послуги	Ліцензійні вимоги	Орган нагляду
Вид НФУ	Основні послуги	Ліцензійні вимоги	Орган нагляду		
6	<p>Тема: Фінансові послуги, інструменти і технології ринку небанківських фінансових установ</p> <p>1. Проаналізуйте діяльність хоча б однієї фактично існуючої небанківської установи (на вибір): коротко охарактеризуйте її вид діяльності, історію, спектр послуг, структуру клієнтів.</p> <p>2. Підготуйте коротке есе (до 1 сторінки): «Чи зможуть небанківські установи у майбутньому витіснити традиційні банки з фінансового ринку?»</p> <p>3. Які нормативні акти регулюють діяльність небанківських фінансових установ в Україні? Сформулюйте стислий огляд.</p> <p>4. Підготуйте порівняльний огляд ринку НФУ в Україні та країнах ЄС. Які інститути є аналогами? Які переваги/виклики спостерігаються?</p> <p>5. Складіть схему або ментальну карту: «Місце небанківських установ у фінансовій системі України».</p> <p>6. Оцініть ризики, пов'язані з діяльністю небанківських фінансових установ. Які механізми захисту споживачів діють сьогодні?</p>				

7	<p>Тема: Фінансові послуги, інструменти і технології грошового й валютного ринку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опишіть механізм дії ощадного (депозитного) сертифіката банку. 2. Розгляньте порядок випуску та обігу казначейських векселів. 3. Проаналізуйте види векселів та особливості їх обігу. 4. Дослідіть конверсійні операції на валютному ринку та їх класифікацію. 5. Охарактеризуйте ринок операцій спот. 6. Опишіть форвардний валютний ринок та основні види форвардних операцій.
8	<p>Тема: Фінансові послуги, інструменти і технології грошового й валютного ринку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізуйте суть, види та особливості застосування валютних ф'ючерсів. 2. Розгляньте валютні опціони як інструменти хеджування валютних ризиків. 3. Опишіть структуру, види та порядок укладення валютного свопу. 4. Проаналізуйте роль основних процентних ставок LIBOR, SOFR, UIRD у фінансових розрахунках. 5. Вивчіть поняття валютної позиції та механізм здійснення процентного арбітражу. 6. Ознайомтеся з сучасними технологіями, що використовуються на валютному ринку.
9	<p>Тема: Фінансові послуги, інструменти і технології фондового ринку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте основні види фінансових послуг, що надаються учасниками фондового ринку. 2. Розкрийте зміст, роль емітентів, інвесторів та інфраструктурних учасників. 3. Розкрийте суть, функції та класифікацію цінних паперів. 4. Наведіть приклади основних видів цінних паперів згідно з українським законодавством. 5. Дайте визначення емісійної діяльності на фондовому ринку. 6. Поясніть порядок і особливості здійснення емісії цінних паперів. 7. Проаналізуйте специфіку функціонування ринку акцій. 8. Визначте переваги та ризики інвестування в акції. 9. Охарактеризуйте механізм первинної публічної пропозиції акцій (IPO). 10. Поясніть, які етапи включає IPO та які переваги воно дає емітенту.
10	<p>Тема: Фінансові послуги, інструменти і технології фондового ринку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опишіть основні риси та відмінності ринку корпоративних облігацій. 2. Розгляньте ключові параметри випуску, обігу та погашення корпоративних боргових паперів. 3. Окресліть основні фактори розвитку ринку державних цінних паперів. 4. Проаналізуйте значення ОВДП як інструменту фінансування бюджету. 5. Розкрийте особливості функціонування ринку муніципальних цінних паперів. 6. Наведіть приклади муніципальних облігацій в Україні та за кордоном. 7. Охарактеризуйте деривативні контракти, їх види та функції. 8. Визначте роль похідних фінансових інструментів у хеджуванні ризиків. 9. Поясніть процедуру лістингу цінних паперів на біржі. 10. Оцініть значення лістингу для емітентів, інвесторів і біржі. 11. Опишіть технологію біржової торгівлі цінними паперами. 12. Наведіть приклади різних моделей торгів: аукціони, ринок заявок, ринок котирувань, ринок РЕПО. 13. Розкрийте суть фондових індексів, їх функції та значення. 14. Охарактеризуйте основні індекси українського фондового ринку, а також їх методологію розрахунку.
11	<p>Тема: Діяльність професійних учасників ринку капіталів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Складіть таблицю з основними видами професійної діяльності на ринку капіталу

	<p>та товарному ринку: визначення, суб'єкти, основні функції.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Проаналізуйте, які ліцензії потрібні для здійснення кожного виду діяльності. 3. Визначте спільні та відмінні риси професійної діяльності на фондовому та товарному ринках. 4. Розкрийте зміст брокерської та дилерської діяльності. У чому полягає різниця між ними? 5. Проаналізуйте ризики, що супроводжують таку діяльність, і способи їх мінімізації. 6. Опишіть функції та повноваження оператора організованого ринку. 7. Визначте, які вимоги висуваються до правил функціонування організованих ринків. 8. Дайте визначення поняття «ліквідність ринку» та охарактеризуйте її значення для інвесторів. 9. Розкрийте роль маркет-мейкерів у підтриманні ліквідності. Які обов'язки вони виконують? 10. Підготуйте коротке повідомлення про іноземний досвід підтримки ліквідності на прикладі Лондонської чи Нью-Йоркської фондової біржі.
12	<p>Тема: Діяльність професійних учасників ринку капіталів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Складіть структурну схему депозитарної системи України. 2. Охарактеризуйте повноваження Центрального депозитарію, Національного банку та депозитарних установ. 3. Розкрийте, яку інформацію та операції забезпечує депозитарна система для учасників фондового ринку. 4. Поясніть, що таке кліринг та в чому полягає різниця між клірингом з визначенням зобов'язань та клірингом з центральним контрагентом. 5. Опишіть принцип «поставка проти оплати» та його значення для безпечності ринку. 6. На основі схеми (можна скористатися наданою раніше) опишіть етапи взаємодії компаній, клірингової організації, депозитарію та розрахункового центру.
13	<p>Тема: Фінансові послуги, інструменти і технології управління ризиками</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте визначення поняття «фінансовий ризик» та наведіть його класифікацію. 2. Охарактеризуйте операційний, ринковий, кредитний та ліквідний ризики. 3. Поясніть різницю між систематичним і несистематичним ризиком. 4. Опишіть основні методи управління фінансовими ризиками (диверсифікація, страхування, хеджування). 5. Проведіть аналіз практичного прикладу застосування хеджування для зменшення валютного ризику. 6. Розгляньте роль оцінки ризику при прийнятті інвестиційних рішень. 7. Складіть таблицю можливих ризиків для підприємства при залученні кредитного фінансування. 8. Проаналізуйте випадок невдалого інвестиційного проекту з позиції управління ризиком. 9. Обґрунтуйте важливість побудови системи раннього попередження фінансових ризиків.
14	<p>Тема: Фінансові послуги, інструменти і технології управління ризиками</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть основні принципи формування інвестиційного портфеля. 2. Розрахуйте ефективність портфеля з двох або трьох акцій, враховуючи очікувану дохідність та ризик. 3. Проаналізуйте вплив диверсифікації на зниження ризику портфеля. 4. Наведіть приклади стратегій управління портфелем: активне та пасивне управління.

	<p>5. Охарактеризуйте нормативні вимоги до складу портфеля банків та інвестиційних фондів.</p> <p>6. Поясніть, як обмеження за ризиком впливають на структуру портфеля фінансового посередника.</p> <p>7. Наведіть приклади контролю та моніторингу ризиків у портфелі банку або інвестиційного фонду.</p> <p>8. Порівняйте основні відмінності фундаментального та технічного аналізу.</p> <p>9. Побудуйте графік тренду та визначте точки підтримки та опору на прикладі реальної акції.</p> <p>10. Складіть таблицю провідних міжнародних та українських інформаційних агентств, зазначивши їхні переваги та недоліки для інвесторів.</p>
15	<p>Тема: Державне регулювання і саморегулювання ринків фінансових послуг та капіталу</p> <p>1. Поясніть відмінності між державним регулюванням та саморегулюванням фінансового ринку.</p> <p>2. Проаналізуйте роль професійних стандартів та конфіденційності співробітників регулятора.</p> <p>3. Охарактеризуйте принципи нагляду за саморегулюваними організаціями (СРО).</p> <p>4. Визначте основні принципи співробітництва регуляторів на національному та міжнародному рівнях.</p> <p>5. Визначте вимоги до ринкових посередників щодо капіталу, організації та управління ризиками.</p> <p>6. Проаналізуйте правила регулювання діяльності вторинного ринку цінних паперів, зокрема бірж і торговельних систем.</p> <p>7. Охарактеризуйте рекомендації Групи Тридцяти (Г-30) щодо розрахункових і клірингових систем.</p> <p>8. Проаналізуйте рекомендації ISSA 2000 для систем обслуговування цінних паперів та їх вплив на зменшення ризиків.</p> <p>9. Охарактеризуйте роль Міжнародної федерації фондових бірж у встановленні ринкових принципів і захисті інвесторів.</p> <p>10. Проведіть порівняльний аналіз державного регулювання та саморегулювання на прикладі конкретного ринку цінних паперів.</p> <p>11. Розробіть алгоритм дій для регулятора у разі порушення правил біржової торгівлі або діяльності ринкових посередників.</p>

Завдання для самостійної роботи студентів

№ п/п	Назва теми	Завдання для самостійної роботи
1	Ринки фінансових послуг і капіталу	Опрацювати передумови формування та етапи розвитку ринку фінансових послуг і капіталу в Україні, його функції та принципи, сутність і класифікацію фінансових послуг і операцій, характеристику фінансових інструментів і технологій, правові основи діяльності фінансових установ та питання таємниці фінансової послуги.
2	Фінансові послуги, інструменти технології банківських установ	Опрацювати виникнення банків та банківської справи, особливості банківської системи України, фінансові інструменти та валютні інтервенції НБУ, формування і використання міжнародних резервів, місце банків на ринку фінансових послуг, а також сучасні банківські послуги й банківські технології.
3	Фінансові послуги, інструменти	Опрацювати фінансові послуги та інструменти фінансових компаній, діяльність ломбардів на ринку, послуги, інструменти й

	технології ринку небанківських фінансових установ	технології кредитних спілок, роль страхових компаній як інституційних інвесторів, функціонування недержавних пенсійних та інвестиційних фондів, особливості хедж-фондів як альтернативної форми інвестування, діяльність колекторських компаній і значення рейтингових агентств як учасників ринку фінансових послуг.
4	Фінансові послуги, інструменти технології грошового валютного ринків	Опрацювати механізм дії ощадного (депозитного) сертифіката банку, випуск і порядок обігу казначейських векселів, види та особливості обігу векселів, класифікацію конверсійних операцій на валютному ринку, характеристику ринку операцій спот, основні види форвардних валютних операцій, суть, види та особливості застосування валютних ф'ючерсів і опціонів як інструментів хеджування ризиків, структуру, види та порядок укладення валютних свопів, роль основних процентних ставок (LIBOR, SOFR, UIRD) у фінансових розрахунках, механізм здійснення валютної позиції та процентного арбітражу, а також сучасні технології валютного ринку.
5	Фінансові послуги, інструменти і технології фондового ринку	Опрацювати основні види фінансових послуг фондового ринку, суть, функції та види цінних паперів, емісійну діяльність, особливості ринку акцій та первинної публічної пропозиції (IPO), специфіку ринку корпоративних і державних облігацій, функціонування ринку муніципальних цінних паперів, види деривативних контрактів, процедуру лістингу цінних паперів, технологію їх торгівлі, а також фондові індекси й індекси українського фондового ринку.
6	Діяльність професійних учасників ринку капіталів	Опрацювати види професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках, діяльність з торгівлі й організації торгівлі фінансовими інструментами, механізми підтримання ліквідності організованого ринку капіталів, структуру та учасників депозитарної системи України і діяльність депозитаріїв на фондовому ринку, електронний облік цінних паперів, а також клірингову діяльність на ринку капіталів.
7	Фінансові послуги, інструменти і технології управління ризиками	Опрацювати суть та види фінансових ризиків і методи їх управління, роль ризику у процесі прийняття управлінських рішень у фінансовій сфері, особливості управління портфелем цінних паперів та вимоги до інвестиційного портфеля фінансових посередників, основи фундаментального й технічного аналізу ринку капіталу, а також значення інформаційних агентств для його функціонування.
8	Державне регулювання і саморегулювання ринку фінансових послуг та капіталів	Опрацювати мету і форми державного регулювання ринку фінансових послуг, роль Національного банку як органу регулювання фінансового сектору, діяльність Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку і саморегулювальних організацій на ринку капіталу, міжнародні стандарти регулювання та рекомендації Групи 30 щодо єдиних стандартів фінансових ринків, директиви ЄС, рекомендації ISSA 2000, а також діяльність Міжнародної федерації фондових бірж.

Самостійна робота студентів з дисципліни «Ринок фінансових послуг, інструментів і технологій» направлена на узагальнення, засвоєння і закріплення знань та включає такі види робіт як опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносились на самостійне вивчення, вирішення

практичних ситуацій, підготовку та презентацію індивідуальних завдань до відповідних тем дисципліни. Оцінювання самостійної роботи здійснюється в межах балів, виділених на тему.

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо);
- наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали тощо);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, законодавчо-нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- комп'ютерні засоби навчання (онлайн курси, ресурси, web-конференції, вебінари тощо);
- самостійна робота над індивідуальним завданням, за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням системи Moodle.

Система контролю та оцінювання:

Методи контролю:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- перевірка практичних завдань;
- презентація і захист результатів виконаних завдань і досліджень;
- аналітичні звіти, реферати, тези доповідей, статті;
- модульна контрольна робота проводиться позааудиторний час у вигляді тестування за допомогою системи MOODLE.

Форми контролю: екзамен.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів	
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2						МКР
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
7	7	7	7	7	7	7	7	4	40	100

Кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати під час навчальних занять за кожну тему (опитування, тестування, розв'язання задач, виконання завдань для самостійної роботи) – 6 балів. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за кожну тему. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 28; 2 модуль – 28, модульну контрольну роботу – 4 (разом – 60 балів).

Загальна (максимальна) кількість балів, яку студент може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо

Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання

Оцінка (кількість балів) за дисципліну (тему, окреме завдання) передбачає такі знання та вміння:

Оцінка	Знання	Вміння
5 (відмінно) А	<ul style="list-style-type: none"> – всебічні і глибокі знання навчального матеріалу; – знання щодо теоретичних засад функціонування ринку; – глибоко розуміє основну літературу та сучасні публікації з проблем відповідної теми (дисципліни). 	<ul style="list-style-type: none"> – вільно виконувати практичні завдання; – використовувати додаткову літературу, грамотно викладати програмний матеріал; – давати вичерпні, повні, грамотні відповіді на програмні запитання; – присутні навички творчого мислення.
4 (дуже добре) В	<ul style="list-style-type: none"> – повні знання навчального матеріалу за темою, програмою курсу; – здатність до їхнього поповнення та оновлення в процесі подальшого навчання і практичної діяльності; – основної, додаткової літератури, рекомендованої програмою. 	<ul style="list-style-type: none"> – успішно виконані передбачені практичні завдання без суттєвих зауважень; – використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати тестові завдання.
4 (добре) С	<ul style="list-style-type: none"> – достатні знання навчального матеріалу за темою, програмою курсу; – здатність до їхнього поглиблення в процесі подальшого навчання і практичної діяльності; – основної літератури, рекомендованої програмою. 	<ul style="list-style-type: none"> – вдало виконувати передбачені практичні завдання без критичних зауважень; – використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати тестові завдання.
3 (задовільно) D	<ul style="list-style-type: none"> – достатні знання тільки основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і наступної роботи за спеціальністю; – основної літератури, рекомендованої програмою. 	<ul style="list-style-type: none"> – виконувати практичні завдання в межах програмних вимог; – допущення неточностей при розв'язанні тестів, виконанні практичних завдань; – не в повній мірі здатний пов'язати теоретичний матеріал з практичними завданнями.
3 (задовільно) Е	<ul style="list-style-type: none"> – знання тільки основного програмного матеріалу в обсязі, який дозволяє подальше навчання; 	<ul style="list-style-type: none"> – виконувати практичні завдання в межах програмних вимог; – упущення, неточності та помилки при розв'язанні тестів, виконанні практичних завдань;

	– основної літератури, рекомендованої програмою.	– не спроможність пов'язати теоретичний матеріал з практичними завданнями.
2 (незадовільно) з можливістю повторного складання FX	– не володіння системою знань навчального матеріалу теми, дисципліни; – допущення грубих помилок у відповідях; – недостатній рівень знань для самостійного оволодіння програмним матеріалом без додаткової підготовки.	– допускає принципові помилки під час вирішення передбачених програмою практичних завдань; – показує невміння орієнтуватися в основній літературі і нормативних матеріалах.
2 (незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням до перекладання F	– не володіння системою знань навчального матеріалу дисципліни; – допущення неприпустимих помилок у відповідях; – рівень знань не дозволяє самостійно оволодіти програмним матеріалом та вимагає додаткового опрацювання дисципліни.	– не вміння вирішувати передбачені темою, програмою практичні завдання; – не вміння орієнтуватися в основній літературі і нормативних матеріалах.

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Передумови формування та етапи розвитку ринку фінансових послуг та капіталу в Україні, функції, принципи
2. Визначення суті фінансової послуги. Класифікація фінансових послуг і фінансових операцій
3. Характеристика фінансових інструментів та технологій
4. Правові основи діяльності фінансових установ
5. Таємниця фінансової послуги
6. Виникнення банків та банківської справи. Банківська система України
7. Фінансові інструменти НБУ
8. Валютні інтервенції як інструменти НБУ
9. Міжнародні резерви НБУ
10. Банки та їх місце на ринку фінансових послуг
11. Банківські послуги та банківські технології
12. Фінансові послуги, інструменти фінансових компаній
13. Фінансові послуги ломбардів на ринку
14. Кредитні спілки: послуги, інструменти, технології
15. Страхові компанії як інституційні інвестори на ринку
16. Діяльність недержавних пенсійних фондів на ринку фінансових послуг
17. Діяльність інвестиційних фондів
18. Хедж-фонди як альтернативна форма інвестування капіталу
19. Колекторські компанії на ринку фінансових послуг
20. Рейтингові агентства як учасники ринку фінансових послуг
21. Механізм дії ощадного (депозитного) сертифіката банку
22. Випуск і порядок обігу казначейських векселів

23. Вексель: види та особливості обігу
24. Конверсійні операції на валютному ринку та їх класифікація
25. Характеристика ринку операцій спот
26. Форвардний валютний ринок та основні види операцій
27. Валютні ф'ючерси: суть, види та особливості застосування
28. Валютні опціони як інструменти хеджування ризиків
29. Валютний своп: структура, види та порядок укладення
30. Основні процентні ставки: LIBOR, SOFR, UIRD та їх роль у фінансових розрахунках
31. Валютна позиція та механізм здійснення процентного арбітражу
32. Сучасні технології валютного ринку
33. Основні види фінансових послуг фондового ринку
34. Суть, функції та види цінних паперів
35. Емісійна діяльність на фондовому ринку
36. Особливості формування ринку акцій
37. Первинна публічна пропозиція акцій (IPO)
38. Особливості ринку корпоративних облігацій
39. Фактори ринку державних цінних паперів
40. Особливості функціонування ринку муніципальних цінних паперів
41. Деривативні контракти та їх види
42. Лістинг цінних паперів
43. Технологія торгівлі цінними паперами
44. Фондові індекси. Індекси українського фондового ринку
45. Види професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках
46. Діяльність з торгівлі фінансовими інструментами
47. Діяльність з організації торгівлі фінансовими інструментами
48. Механізми підтримання ліквідності організованого ринку капіталів
49. Депозитарна система України: структура та учасники. Діяльність депозитаріїв на фондовому ринку
50. Електронний облік цінних паперів
51. Клірингова діяльність на ринку капіталів
52. Суть та види фінансових ризиків. Методи управління фінансовими ризиками
53. Ризик у процесі прийняття управлінських рішень у фінансовій сфері
54. Управління портфелем цінних паперів
55. Вимоги до інвестиційного портфеля фінансових посередників
56. Фундаментальний і технічний аналіз ринку капіталу
57. Інформаційні агентства та їх значення для ринку капіталу
58. Мета і форми державного регулювання ринку фінансових послуг
59. Національний банк як орган державного регулювання фінансового сектору
60. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку
61. Діяльність саморегулювальних організацій на ринку капіталу
62. Міжнародні стандарти регулювання ринку капіталу
63. Рекомендації групи 30 щодо введення єдиних міжнародних стандартів фінансових ринків
64. Директиви ЄС щодо фінансового ринку
65. Рекомендації ISSA 2000 для ринку капіталу
66. Міжнародна федерація фондових бірж

Зарахування результатів неформальної освіти

Здобувач має право замість МКР пройти курс на онлайн платформах за темами дисципліни, зокрема онлайн курси на платформі Coursera «Приватний капітал і венчурний капітал» (<https://www.coursera.org/learn/private-equity>), «Фінансові ринки» (<https://www.coursera.org/learn/financial-markets-global>) або інші курси, які попередньо будуть погоджені з викладачем дисципліни. Оцінювання та визнання таких результатів неформального навчання здійснюється на підставі рішення фахової комісії згідно Порядку (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity/>).

Рекомендована література

Основна

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7.12.2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
2. Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків: Закон України від 30.10.1996 р. № 448/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>.
3. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 5.07.2012 р. № 5080-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>.
4. Про іпотеку: Закон України від 5.06.2003 р. № 898-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15>.
5. Про кредитні спілки: Закон України від 14.07.2023р. № 3254-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3254-20#Text>.
6. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
7. Про депозитарну систему України: Закон України від 6.07.2012 р. № 5178-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>.
8. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 9.07.2003 р. № 1057-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>.
9. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 року № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>.
10. Про фінансові послуги та фінансові компанії: Закон України від 14 грудня 2021 року № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>.
11. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23 лютого 2006 року № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
12. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 р. № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>.
13. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. / М. В. Дубина, О. М. Грубляк, А. В. Жаворонок, А. С. Абрамова, Д. Г. Савчук, А. О. Вікнянська. Чернівці : ЧНТУ, 2018. 354 с.
14. Ринок фінансових послуг, інструментів та технологій: метод.вказ. Укладач: Грубляк О.М. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2024. 50 с.

Додаткова

15. Hrubliak, O., Popelo, O., Shaposhnykov, K., Ostrovska, N., Krylov, D. Digital currency of the central banks: trends of the euro area and prospects of the use within the implementation of the european green deal. Journal of Theoretical and Applied Information Technology. 2024, 102(7), С.2954–2967.
16. Грубляк О.М., Жаворонок А.В. Теоретичні засади функціонування ринку нетрадиційних банківських послуг як сегменту ринку фінансових послуг. Детермінанти

соціально-економічного розвитку України в умовах трансформаційних зрушень: колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., професора В. П. Ільчука. Чернігів: ЧНТУ, 2018.

17. Грубляк О., Жаворонок А. Механізм функціонування кредитно-дефолтного СВОПу. Науковий вісник Полісся. 2024. 1 (28). С. 329–338. [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-1\(28\)-329-338](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-1(28)-329-338).

18. Грубляк О., Олексин А. Зелені облигації як інструмент залучення інвестицій в екологічні проєкти. Галицький економічний вісник. 2024. Том 91. № 6. С. 95-101. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.06.095

19. Грубляк О.М., Жаворонок А.В., Харабара В.М. Ринкова капіталізація компаній: інвестиційні орієнтири. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2025. Випуск 21. Т.2 DOI:10.15330/apred.2.21.216-227.

20. Грубляк О., Олексин А. Роль поведінкових фінансів у коливаннях фондових індексів: емоції проти раціональності. *Scientific Journal of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University Economics*. 2024. № 1. С. 23–28. <https://doi.org/10.32782/ecovis/2024-1-4>.

21. Грубляк О. М., Жаворонок А. В. Фондовий ринок України в еру фінансових технологій. Актуальні питання економічних наук. 2025. № 11. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15382002>.

22. Жаворонок А.В., Грубляк О.М., Блауш В.Ю. Моделювання оцінки конкурентоспроможності банківських послуг. Інфраструктура ринку. 2019. №33. С. 278-286. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/33_2019_ukr/43.pdf

23. Маслова С.О., Опалов О.А. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. К.: «Кондор», 2014. 192 с.

24. Науменкова С. В. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. К.: Знання, 2013. 532 с.

25. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. / М.В. Дубина, О.М. Грубляк, А.В. Жаворонок, А.С. Абрамова, Д.Г. Савчук, А.О. Вікнянська. Чернігів, 2018. 352 с.

26. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. / Д.І. Дема, І.В. Абрамова, І.А. Шубенко, Л.В. Недільська, В.М. Трокоз. [2-е вид. перероб. і допов.]. К.: Алерта, 2018. 376 с.

27. Смолянська О.Ю. Фінансовий ринок: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури (ЦУЛ), 2005. 384 с.

28. Сохацька О.М. Біржова справа: підруч. Тернопіль: Карт-бланш, 2003. 602 с.

29. Фінансове посередництво: навч. посіб. / За заг. ред. доц. Юрія Е.О.). Тернопіль: Астон, 2018. 255 с.

30. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: навч. посіб. К.: Знання, 2006. 535 с.

31. Kovalenko Yu., Tkachenko N., Kvasnytska R., Bohrinovtseva L. & Hrubliak O. Assessment of the Solvency of Insurance Companies on the Basis of Comprehensive Risk Accounting. 37th IBIMA Conference: 30-31 May 2021, Cordoba, Spain. URL: <https://ibima.org/accepted-paper/assessment-of-the-solvency-of-insurance-companies-on-the-basis-of-comprehensive-risk-accounting/>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Національного банку України. URL : <https://bank.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL : <https://mof.gov.ua/uk>
3. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL : <https://niss.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Інституту світової економіки і міжнародних відносин URL : <http://www.iweir.org.ua/>
5. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL : <https://www.kmu.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
7. Global Financial Development Database. URL: <https://databank.worldbank.org/source/>.
8. Цифровий портал даних IMF. URL: https://www.imf.org/en/Data?utm_source.
9. Bank for International Settlements. URL: https://data.bis.org/?utm_source.
10. World Bank Open Data. URL: <https://data.worldbank.org/>.

11. Yahoo Finance – світові фондові індекси. URL: <https://finance.yahoo.com/markets/world-indices>.
12. Investing.com – Major World Indices. URL: <https://www.investing.com/indices/major-indices>.
13. Reuters – Global Market Data. URL: <https://www.reuters.com/markets/global-market-data>.
14. SIFMA Capital Markets Fact Book. URL: <https://www.sifma.org/resources>.
15. World Federation of Exchanges. URL: <https://www.world-exchanges.org/>.
16. LSEG. URL: <https://www.lseg.com/content/dam/data-analytics>.
17. Financial Times. URL: <https://www.ft.com/>.
18. Cbonds.com. URL: <https://cbonds.com/>.

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами: «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks_chernivets_koho-natsionalnoho-universytetu.pdf; «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/vupnho4k/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf.

Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилення на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.